

TEELTOMSTANDIGHEDEN WINTERGRANEN 2014-2015

D. Wittouck ¹, W. Odeurs ² en G. Haesaert ³

De maand **september** was warm en uitzonderlijk droog (Bron: KMI). De zaai van de wintergerst startte globaal genomen de laatste week van september. Deze verliep vlot en gebeurde in ideale omstandigheden. Vanaf eind september werd het echter droog, zodat de zaai met name in de kustregio kortstondig uitgesteld werd. De hoge najaarstemperaturen zorgden voor een snelle opkomst.

Gezien de goede omstandigheden was de verleiding groot om reeds te starten met de zaai van wintertarwe. De oogst van de voorteelt aardappelen en maïs was immers vroeger gestart dan normaal en verliep goed en zonder structuurschade.

De eerste helft van **oktober** werd er reeds redelijk wat wintertarwe gezaaid in bepaalde regio's, voornamelijk in West-Vlaanderen en meer bepaald de kustpolder. Dit mede met de ervaring dat de najaarszaai 2013 van de wintertarwe bijzonderlijk moeilijk verliep vanaf 10 oktober 2013 in voornamelijk het westen van het land, waarbij de kustpolder de grootste problemen kende. Ook in Oost-Vlaanderen startte de zaai vroeger dan normaal.

De blijvend hoge najaarstemperaturen zorgden ook bij de wintertarwe voor een snelle opkomst. 18 oktober was trouwens de warmste in 100 jaar (Bron: KMI).

Reeds van bij de eerste bladluistellingen na de opkomst van de vroegst gezaaide wintergranen bleek de bladluisdruk op een hoger niveau te liggen dan het najaar 2013, bovendien was een redelijk groot percentage van de bladluizen drager van het dwergvergelingsvirus. Het najaarsweer bleef daarenboven lange tijd gunstig voor een verdere uitbreiding van de bladluispopulatie. Uiteindelijk diende men alert te zijn tot bij het ingaan van de winter, want het risico op ernstige schade door het dwergvergelingsvirus bij de vroeggezaaide wintergranen was reëel. Ook bij de zaai tot rond half oktober was opvolging van de bladluisdruk gewenst.

Vanaf 21 oktober kwam er echter een plotse weersverandering met koeler weer en nu en dan regen. Tegen eind oktober was nagenoeg het merendeel van de wintertarwe gezaaid op de percelen die vrij waren.

November was abnormaal warm, veel zonniger dan normaal en ook zeer droog (Bron: KMI). De oogst van de najaarsgewassen vorderde goed, zodat de resterende wintertarwe kon uitgezaaid worden. Finaal was de herfst (september, oktober, november) de tweede warmste sedert de waarnemingen in Ukkel begonnen, tevens was de herfst zeer abnormaal droog (Bron: KMI). Hierdoor ontwikkelden de wintergranen zich goed en moesten deze nauwgezet opgevolgd worden voor zowel de onkruidbestrijding als de bladluisbestrijding.

December was op weergebied normaal, zij het eerder somber (Bron: KMI).

Februari was eveneens normaal op weergebied (Bron: KMI). De eerste resultaten van de bodemanalyses op percelen wintertarwe duiden op gemiddelde nitraatvoorraden die in dezelfde lijn lagen als tijdens het voorjaar 2014. De gemiddelde totale stikstofadviezen voor wintertarwe waren vergelijkbaar met de gemiddelde adviezen van 2014. De eerste fractie in de wintertarwe lag gemiddeld op een lager niveau dan in het voorjaar 2014. De stikstofvoorraden op de percelen wintergerst (is vroeger gezaaid dan wintertarwe) waren beperkter dan bij de wintertarwe, en waren duidelijk hoger dan de gemiddeld lage reserve in het voorjaar 2014, maar waren vergelijkbaar met de voorgaande jaren.

Bepaalde percelen wintergerst kleurden geel/bruin, dit ten gevolge van het optreden van vorst al dan niet in combinatie met het voorkomen van waterverzadigde plekken in het perceel. Tevens werden er duidelijke rasverschillen vastgesteld.

---

¹ Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, Rumbeke-Beitem

² Bodemkundige Dienst van België vzw, Leuven-Heverlee

³ Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep toegepaste biowetenschappen, Gent

Uiteindelijk kregen we voor de meeste parameters een normale winter (december, januari, februari) op weergebied; evenwel viel er meer neerslag dan normaal, die bovendien voor het merendeel in januari viel (Bron: naar KMI). Perioden met strenge nachtvorst waren er niet.

Na een droge eerste helft kende het einde van **maart** een aantal zeer natte dagen; finaal was maart iets droger dan normaal. Warme en koudere perioden wisselden elkaar af. (Bron: KMI)

Over het algemeen kon de eerste stikstof fractie in de wintergranen tijdig toegediend worden, namelijk rondom half maart. Doch door de koude nachten reageerden de granen traag op de toegediende meststoffen. In bepaalde regio's werd reeds vóór de derde decade van februari gestart met de toediening van de eerste stikstof fractie, namelijk vóór de regens die rondom 20 februari een aanvang namen. Koud en regenachtig weer eind maart bemoeilijkten het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen (onkruidbestrijding, halmverstevigingsmiddelen). Bovendien werd de groei van de granen afgeremd door de koudere nachten. De vroeg gezaaide percelen wintertarwe bereikten het stadium "aar 1 cm", zijnde het tijdstip voor het toepassen van een halmversteviger op basis van chloormequat, in de loop van de laatste decade van maart.

De maand **april** was uitzonderlijk zonnig met weinig neerslag (Bron: KMI). Op de percelen wintertarwe gezaaid op het gangbare tijdstip gebeurde de basistoepassing met een halmversteviger in de loop van de eerste helft van april. Vanaf de derde decade van april kampten bepaalde regio's met droogte, vooral in het westen van het land. Eind april stond de wintergerst in het laatste blad.

Begin **mei** begon de wintergerst in aar te komen en rondom half mei kwam de wintertarwe in het laatste blad.

Finaal was de lente (maart, april en mei) zonnig (bijna 25% meer uren zonneschijn dan normaal) en relatief droog (ongeveer 25% minder regen dan normaal) (Bron: KMI).

Rondom begin **juni** stond het merendeel van de wintertarwe in aar; op een aantal percelen was dit reeds eind mei het geval. In de meeste gevallen werd de aarbehandeling in de wintertarwe in de loop van de eerste week van juni toegepast.

Op 5 en 12 juni werden tropische temperaturen (tot boven 30°C) genoteerd. Het noodweer dat op 5-6 juni over heel Vlaanderen trok, richtte vooral schade aan in het zuidoosten van West-Vlaanderen. Vanaf de tweede week van juni begon de wintergerst te vergelen. Eind juni begonnen ook hier en daar percelen wintertarwe te vergelen en werden de eerste percelen wintergerst geoogst.

Op 1 **juli** werden terug tropische temperaturen genoteerd (nu zelfs tot boven 35°C). De oogst van de wintergerst nam een vlotte start begin juli, de oogstomstandigheden verliepen verder uitstekend. De laatste percelen werden geoogst tegen eind tweede decade van juli. De wintergerst behaalde uitstekende opbrengsten met een goede kwaliteit (Bron: Synagra bericht nummer 6 van 7 juli 2015).

De oogst van de wintertarwe nam volop een aanvang vanaf begin **augustus**. Lokaal werd de oogst kort onderbroken door soms hevige neerslag. Naar half augustus liep de oogst op zijn einde.

Ondanks de droogte waren de opbrengsten van de granen zonder meer uitstekend en kon er van een recordoogst gesproken worden. Lage vochtgehalten (13 à 14%), hoge hectolitergewichten (boven de 76 kg), hoge Zeleny-gehalten (boven de 35 mm), goede Hagberggehalten en weinig of geen mycotoxinenlast bepaalden de kwaliteit. Enkel het eiwitgehalte viel door de hoge opbrengsten en de strengere stikstofnormeringen lager uit dan normaal. (Bron: Synagra bericht nummer 8 van 22 september 2015).

In vergelijking met de voorgaande jaren kende de wintergerst en de wintertarwe doorgaans een beperkte ziekte- en plaagdruk. Het overzicht van de ziekte- en bladluisdruk in wintertarwe in 2015 wordt weergegeven in het artikel "Ziektebestrijding wintertarwe".